

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2014 rd

Nordiska rådet Finlands delegation verksamhetsberättelse 2012

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 oktober 2013 verksamhetsberättelsen för 2012 från Finlands delegation i Nordiska rådet (B 17/2013 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- riksdagsledamot Simo Rundgren, Finlands delegation i Nordiska rådet
- rådet för internationella ärenden Mari Herranen, riksdagen
- ambassadråd Bo Lindroos, utrikesministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Nordiska rådet utvecklar enligt berättelsen sin verksamhet på många plan. I berättelsen nämns flera exempel, såsom temadebatten om gränshinder och den aktiva debatten om utveckling av det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet. Också de krav de arktiska frågorna ställer togs upp i sammanhanget. Finland var ordförandeland under berättelseåret.

Gränshindren

Nordiska ministerrådets Gränshindersforum inledde sin verksamhet 2007 och arbetar för att avskaffa gränshinder mellan de nordiska länderna. För att stärka och effektivisera arbetet har organisationen ombildats och går nu under namnet Gränshinderrådet. Dess nya strategi och verksamhetsplan trädde i kraft den 1 januari 2014.

Det nya sättet att organisera arbetet ska befrämja den fria rörligheten inom Norden för såväl enskilda som företag. Utskottet hänvisar till

sitt betänkande om statsrådets redogörelse om gränshinder i Norden (UtUB 7/2012 rd) och konstaterar att det målmedvetna arbetet för att främja fri rörlighet mellan de nordiska länderna och undanröjandet av gränshinder bör fortsätta och inriktas på verkliga problem.

Arktissamarbetet

Nordiska rådet vill hålla fast vid den nordiska aspekten när det gäller bland annat miljö, forskning, utbildning och näringsliv.

Utrikesutskottet konstaterar i sitt betänkande om statsrådets redogörelse om utrikes- och säkerhetspolitiken (UtUB 1/2013 rd) att ett ökat nordiskt samarbete i de arktiska frågorna är av primär vikt för att faktiska synergifördelar ska kunna skapas genom gemensamma projekt. I ljuset av det anser utskottet att det vore motiverat att kartlägga de nordiska ländernas gemensamma intressen och gå in för att de ska formuleras som bas för en gemensam verksamhetsstrategi.

Också NB8-länderna (de nordiska länderna, Litauen, Lettland och Estland - Nordic Baltic countries) har gemensamma intressen i området. Finland bör också gå in för ett aktivt samarbete med Sverige och Norge vid utredningen av t.ex. hur trafikförbindelserna i de norra områdena kunde förbättras.

Utrikesutskottet anser dessutom (UtUB 1/2013 rd) att Finland bör gå in för att utnyttja sin arktiska kompetens fullt ut och aktivt gå in för en kartläggning av gemensamma intressen i området som underlag för en gemensam strategi.

Utrikes- och säkerhetspolitiken

I enlighet med vad som står i den internationella strategi rådet godkände 2012 är det bästa alternativet på sikt att inrätta ett särskilt nordiskt ministerråd för utrikes- och säkerhetspolitiken. Det är nödvändigt att i större utsträckning involvera parlamentarikerna i rådet i ett fördjupat utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete. Utskottet anser det vara viktigt att parlamentarikerna står bakom en starkt utrikes- och säkerhetspolitik.

Utrikesutskottet anser i sitt betänkande om statsrådets redogörelse om utrikes- och säkerhetspolitiken (UtUB 1/2013 rd) att det på grundval av redogörelsen och erhållen utredning står klart att mervärdet av det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet har fått ökad tyngd. Det är viktigt att möjligheterna till samarbete utnyttjas mer konsekvent för att stärka Finlands säkerhet. Utskottet instämmer med de sakkunnigas uppfattning att en förtätning av det politiska samarbetet mellan de nordiska länderna på lång sikt ökar Finlands säkerhet bl.a. genom att befästa förebyggandet, om ett angrepp mot Finland enligt bedömning faktiskt skulle inverka på de övriga nordiska ländernas reaktion.

De nordiska säkerhets-, försvars- och utvecklingsministrarna har gått ut med deklarationer om ett ökat nordiskt samarbete i början av 2014.

Effektiviseringen av rådets rekommendationer

Nordiska rådets kontrollkommitté har enligt berättelsen analyserat verkningsfullheten hos rådets rekommendationer. Bristfällig beredning och uppföljning och mängden rekommendationer är faktorer som identifierades och som kan påverka rekommendationernas framgång. Enligt utskottet är rådets beslut för att öka rekommendationernas genomslagskraft motiverade. Också den lägesrapport som kontrollkommittén fick i uppdrag att utarbeta är ägnad att öka genomslagskraften.

Det bör dessutom övervägas hur rapporteringen från riksdagens internationella delegationer ska utvecklas för att rapporteringen och rapporterna ska behandlas i ett tidigare skede än för närvarande.

Enligt utredning behandlas Nordiska ministerrådets årliga rapport i parlamenten i Sverige, Norge och på Island samtidigt som Nordiska rådets rapport. Utrikesutskottet föreslår att samma förfarande bör övervägas för vår riksdags vidkommande.

Utskottets förslag till riksdagens ställningstagande

Riksdagen

har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen, men föreslår att Nordiska ministerrådets rapport kunde behandlas i riksdagen i samband med behandlingen av Nordiska rådets rapport.

Helsingfors den 8 april 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Soini /saf
medl. Jouni Backman /sd
Jörn Donner /sv
Timo Heinonen /saml
Ilkka Kanerva /saml
Ilkka Kantola /sd
Saara Karhu /sd
Katri Komi /cent
Johannes Koskinen /sd

Annika Lapintie /vänst (delvis)
Maria Lohela /saf
Tom Packalén /saf
Aila Paloniemi /cent
Anni Sinnemäki /gröna (delvis)
Ben Zyskowitz /saml
ers. Esko Kurvinen /saml (delvis)
Seppo Kääriäinen /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Svinhufvud.